



Miljø- og
Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Miljøvurdering af ordningen for multifunktionel jordfordeling

Februar 2020

Strategisk miljøvurdering Pilotordning for multi-
funktionel jordfordeling

Denne strategiske miljøvurdering er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2020

© Landbrugsstyrelsen

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
www.lbst.dk

ISBN [0000-0000-0000]

Indhold

1.	Indledning.....	4
1.1	Ordningen for multifunktionel jordfordeling	4
2.	Ikke-teknisk resumé	7
3.	Lovgrundlag og proces for miljøvurdering	10
3.1	Tilgang og metode i miljøvurderingen	10
3.1.1	Geografisk afgrænsning.....	10
3.1.2	Afgrænsning, vurdering og kriterier.....	10
4.	Miljøstatus	14
4.1	0-alternativet.....	15
5.	Vurdering – miljømålsætninger	16
6.	Miljøvurdering	18
6.1	Vurdering af de enkelte miljøfaktorer	18
6.1.1	Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	18
6.1.2	Befolkningen og menneskers sundhed	19
6.1.3	Jordbund.....	19
6.1.4	Jordarealer.....	20
6.1.5	Vand	20
6.1.6	Luft og klimatiske faktorer	20
6.1.7	Materielle goder	21
6.1.8	Landskab	21
6.1.9	Kumulative effekter	21
6.1.10	Samlet konklusion.....	21
6.2	Fremtidig tilstand	21
7.	Overvågning	22

1. Indledning

Landbrugsstyrelsen har udarbejdet et udkast til bekendtgørelse for ordningen for multifunktionel jordfordeling for perioden 2020-2022. Ordningen er en del af udmøntning af Hjælpepakke til Landbruget af 28. september 2018.

Ordningen for multifunktionel jordfordeling er omfattet af reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer. Derfor skal der i forbindelse med udarbejdelsen af ordningen for multifunktionel jordfordeling også udarbejdes en miljøvurdering af ordningens sandsynlige væsentlige indvirkninger på miljøet.

Dette dokument indeholder en beskrivelse af metoden for miljøvurderingen af ordningen, samt en vurdering af ordningens indvirkninger på miljøet.

1.1 Ordningen for multifunktionel jordfordeling

Jordfordeling er en frivillig arealoplægning af landbrugsjord. En jordfordeling er en lovreguleret måde at gennemføre mange handler mellem flere ejendomme på samme tid og med samme skæringsdag (overtagelsesdag). Det lader sig gøre ved, at jordfordelingskommissionen afsiger en kendelse, som på én gang omfatter samtlige ejendomme. Skæringsdagen er den formelle dato, hvor køber overtager arealet.

Multifunktionel jordfordeling er jordfordeling, der skal muliggøre multifunktionelle projekter. Disse projekter skal sammentænke landbrugsproduktion med fx rent vandmiljø, rent drikkevand, drivhusgasreduktion, Natura 2000 og bilag IV-arter, klimatilpasning, skovrejsning, biodiversitet og natur, økologisk landbrug, friluftsliv, landdistriktsudvikling samt arrondering af landbrugsejendomme.

Ordningen om multifunktionel jordfordeling har udspring i Hjælpepakke til Landbruget af 28. september 2018, hvor der blev afsat 150 mio. kr. til en multifunktionel jordfordelingsordning. Ordningen er udelukkende finansieret af nationale midler og er en pilotordning, som løber fra 2020 til 2022.

Ordningen forventes at åbne den 24. marts 2020, hvor bekendtgørelsen for multifunktionel jordfordeling forventeligt træder i kraft. Første ansøgningsrunde er åben for ansøgninger fra den 24. marts 2020 til den 15. maj 2020. Der vil forventeligt være 2 ansøgningsrunder per år i pilotperioden.

Af de 150 mio. kr., der er afsat til ordningen, er 46 mio. kr. afsat til jordfordelingsprocesserne og 94 mio. til en jordpulje til opkøb af erstatningsjord. Ordningen giver Landbrugsstyrelsen mulighed for at opkøbe erstatningsjord, som lodsejere kan købe i jordfordelingen i forbindelse med et projekt. Endeligt er der givet 10 mio. kr. gennem Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT) til kommunerne som bistand til facilitering af de multifunktionelle projekter.

Det forventes, at der kan jordfordeles ca. 6.800 ha for det afsatte beløb. Det anslås, at omkostningerne til de multifunktionelle jordfordelinger vil beløbe sig til ca. 5.000 kr. pr. hektar.

Ordningen om multifunktionel jordfordeling indebærer en fri (gratis) multifunktionel jordfordeling. Det betyder, at Landbrugsstyrelsen gennemfører en ejendomsmæssig forundersøgelse og jordfordeling uden, at ansøger skal betale omkostningerne i forbindelse hermed. Forundersøgelsen danner grundlag for selve jordfordelingsprocessen, som omfatter administration, jordfordelingsplanlægning, køb og salg af erstatningsjord, jordfordelingsberigtigelse (myndighedskontrol), indhentning af tingbogsattester og aktudskrifter, tinglysningsafgift, gebyrer til Geodatastyrelsen, landinspektørarbejde m.v.

Kommuner og Naturstyrelsen kan søge om multifunktionel jordfordeling til multifunktionelle projekter. Når Naturstyrelsen ansøger, skal det ske på baggrund af en aftale med den/de kommuner, hvor projektarealet er beliggende. Det er frivilligt for lodsejerne at deltage i jordfordelingen. Derfor kan projektet kun gennemføres, hvis de berørte lodsejere accepterer projektet.

Kommunen eller Naturstyrelsen kan ansøge om en multifunktionel jordfordeling, hvis det multifunktionelle projekt lever op til følgende:

- Projektet skal understøtte mindst 3 nationale interesser, hvoraf mindst én har karakter af direktivforpligtigelse.
- Projektet skal omfatte mellem 100 til 1.000 ha jordfordeling.
- Der skal kunne gennemføres en jordfordeling.
- De enkelte dele af det multifunktionelle projekt skal være realiserbare (anlæg).
- Der skal være en plan for finansieringen af det multifunktionelle projekt.
- Projektet skal være lokalt forankret og skal inddrage lokale lodsejere og andre lokale interesser.
- Projektet skal bidrage til en væsentlig permanent ændring i arealudnyttelsen.

De nationale interesser, projekterne skal understøtte, er:

Nationale interesser, der har karakter af direktivforpligtelser:

- Rent vandmiljø
- Rent drikkevand
- Natura 2000 og bilag IV-arter
- Drivhusgasreduktion

Nationale interesser med høj prioritet:

- Klimatilpasning
- Natur og biodiversitet
- Skovrejsning
- Økologisk landbrug

Øvrige nationale interesser:

- Friluftsliv (herunder forbedret adgang til natur m.v.)
- Landdistriktsudvikling
- Arrondering af landbrugsjord

Ansøger skal udarbejde en plan for finansiering af øvrige udgifter i forbindelse med det multifunktionelle projekt og vedlægge planen i ansøgningen. Typiske udgifter kan være facilitering af projektet, udgifter til den indledende undersøgelse, anlægsudgifter, lodsejerkompensation eller opkøb af areal. Mulige finansieringskilder er bl.a. nationale og EU-tilskudsstøtteordninger, private fonde eller kommunale midler.

Det er et krav for at komme i betragtning til en fri, multifunktionel jordfordeling, at der er et tæt samarbejde mellem projektejer og lokale interesser, herunder særligt lodsejere og landboforeninger. Sammen med ansøgningen skal ansøger vedlægge skriftlig dokumentation for den lokale forankring. Dokumentationen skal som minimum indeholde en udtalelse fra berørte lodsejere eller deres repræsentant, fx den lokale landboforening, samt dokumentation for, at inddragelse af øvrige lokale interesser (fx resumé af afholdte borgermøder).

For at komme i betragtning til en multifunktionel jordfordeling skal det multifunktionelle projekt føre til en væsentlig permanent ændring af arealudnyttelsen for arealer, som udgår af landbrugsdrift eller overgår til ekstensiv drift. En permanent ændring af arealudnyttelsen kan sikres ved tinglysning af de nye forhold på arealet.

Det er Landbrugsstyrelsen, som administrerer ordningen og træffer afgørelse om samtykke til multifunktionel jordfordeling. Ansøgningerne vurderes fagligt af en taskforce bestående af relevante ministerier, sammensat efter projekternes indhold og ressortmyndighed for interesserne. I taskforcen vil bl.a. Landbrugsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Klima-, Energi og Forsyningsministeriet, Erhvervsministeriet og Kystdirektoratet kunne indgå. Taskforcen

består dog altid som minimum af repræsentanter fra Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen. Pilotordningen følges desuden af et Rådgivende Udvalg bestående af alle relevante interessenter. Det rådgivende udvalg skal følge fremdrift og effekt af pilotordningen for multifunktionel jordfordeling og løbende drøfte og evaluere udmøntningen af pilotordningen, herunder rådgive om løsninger på identificerede udfordringer.

2. Ikke-teknisk resumé

Introduktion

Landbrugsstyrelsen har udarbejdet et udkast til ordningen for multifunktionel jordfordeling. Ordningen er en del af udmøntning af Hjælpepakke til Landbruget af 28. september 2018.

Ordningen for multifunktionel jordfordeling er omfattet af reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer. Derfor skal der i forbindelse med udarbejdelsen af ordningen for multifunktionel jordfordeling også udarbejdes en miljøvurdering af ordningens sandsynlige væsentlige indvirkninger på miljøet.

Denne rapport er miljøvurderingen af forslaget til ordningen om multifunktionel jordfordeling. Ordningen om multifunktionel jordfordeling muliggør samtykke til fri jordfordeling, som skal muliggøre multifunktionelle projekter, der sammentænker landbrugsproduktion med flere andre tiltag i det åbne land. Miljøvurderingen kortlægger og vurderer de mulige påvirkninger, som forslaget til ordningen for multifunktionel jordfordeling kan medføre. Miljøvurderingen inddrager både de direkte og indirekte ændringer, der kan komme i miljøtilstanden.

Ordningen for multifunktionel jordfordeling

Formålet med ordningen er, primært gennem køb og salg af jorder, at gennemføre multifunktionel jordfordeling, som sammentænker landbrugsproduktion med bl.a. natur og biodiversitet, drivhusgasreduktion, klimatilpasning, rent vandmiljø, friluftsliv samt landområdesudvikling. For at kunne komme i betragtning til ordningen skal den pågældende jordfordeling ske med henblik på at danne grundlag for et såkaldt multifunktionelt projekt, der skal understøtte mindst tre af følgende interesser, hvoraf minimum én skal være af direktivforpligtende karakter:

Nationale interesser med direktivforpligtende karakter:

- Rent vandmiljø.
- Rent drikkevand.
- Natura 2000 og bilag IV-arter.
- Drivhusgasreduktion.

Nationale interesser af høj prioritet:

- Klimatilpasning.
- Natur og biodiversitet.
- Skovrejsning.
- Økologisk landbrug.

Øvrige nationale interesser:

- Friluftsliv
- Landområdesudvikling.
- Arrondering af landbrugsjord.

Jordfordeling er en frivillig arealomlægning, hvor der foretages mange handler mellem flere ejendomme på samme tid. Handlerne gennemføres samtidigt mellem de deltagende lodsejere på en fastsat skæringsdag (overtagelsesdag) efter, at jordfordelingskommissionen har afsagt kendelse herom. Skæringsdagen er den formelle dato, hvor køber overtager arealet. Det er frivilligt for lodsejerne at deltage i jordfordelingen.

Ordningen er blevet tildelt en bevilling på 150 mio. kr., og det estimeres, at der med bevillingen kan ske jordfordeling af op til ca. 6.800 hektar. Det anslås, at de multifunktionelle jordfordelinger vil beløbe sig til ca. 5.000 kr. pr. hektar. Et konkret jordfordelingsprojekt skal angå fordeling af mellem 100 og 1.000 hektarer landbrugsjord.

Det vil være kommunerne og Naturstyrelsen, der er ansøgningsberettigede under ordningen.

Afgrænsning

Der er forud for miljøvurderingen udarbejdet en afgrænsningsrapport, hvor miljøvurderingens omfang og detaljeringsgrad er blevet afgrænset. Afgrænsningsrapporten har været sendt i høring hos de relevante myndigheder, som i dette tilfælde er alle danske kommuner, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Kystdirektoratet, Miljø- og Fødevareministeriets departement, Erhvervsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

På denne baggrund er følgende miljøfaktorer blevet miljøvurderet:

- Biologisk mangfoldighed, flora og fauna
- Befolkningen og menneskers sundhed
- Jordbund
- Jordarealer
- Vand
- Luft og klimatiske faktorer
- Materielle goder
- Landskab
- Kumulative effekter

De vurderede miljøpåvirkninger kan være såvel positive som negative.

Resultat

I miljøvurderingen vurderes det, i hvilket omfang pilotordningen for multifunktionel jordfordeling kan medføre påvirkninger af miljøet. Der tages udgangspunkt i de afgrænsede emner, som kan blive påvirket.

Ordningen for multifunktionel jordfordeling skal være med til at muliggøre konkrete multifunktionelle projekter, som kan tilgodese rent vandmiljø og drikkevand, drivhusgasreduktion, Natura 2000 og bilag IV-arter, klimatilpasning, skovrejsning, økologisk landbrug, natur og biodiversitet, landdistriktsudvikling, friluftsliv samt arrondering af landbrugsejendomme. De multifunktionelle projekter, som ordningen hjælper med at muliggøre, giver således anledning til en ændring i miljøtilstanden i forhold til, hvis ordningen og de multifunktionelle projekter ikke blev implementeret. I forbindelse med aktiviteter affødt af ordningen er det vurderet, at der i en række situationer kan forventes at forekomme væsentlige ændringer i miljøtilstanden.

Ordningen for multifunktionel jordfordeling hjælper til gennemførelsen af multifunktionelle projekter, som kan bl.a. kan etablere mere natur, værne om, pleje og forbedre den eksisterende natur i form af skov, lysåben natur og vådområder. Yderligere kan økologisk landbrug indgå i de multifunktionelle projekter, som kan være med til at mindske den generelle brug af kunstgødning og pesticider. Dette vurderes at have en positiv effekt på flora, fauna og den biologiske mangfoldighed generelt.

De multifunktionelle projekter, som de multifunktionelle jordfordelinger kan være med til at muliggøre, kan fremme landdistrikterne som attraktive steder at bo, hvilket kan gavne befolkningen i landdistrikterne. Derudover kan de multifunktionelle projekter understøtte friluftsliv, som kan have en positiv indvirkning på befolkning og sundhed gennem mere rekreative muligheder og motion.

De multifunktionelle projekter, som de multifunktionelle jordfordelingerne kan hjælpe til at muliggøre, kan medføre fysiske ændringer, som etablering af skove og vådområder mm., som kan have en indvirkning på jordarealerne samt landskabet. Det kan betyde væsentlige ændringer i arealanvendelsen alt afhængig af tiltagets størrelse og omfang. Ligeledes kan tiltagene medføre ændrede jordbundsforhold.

De multifunktionelle projekter, som de multifunktionelle jordfordelingerne kan hjælpe til at muliggøre, kan medføre en forbedret vandkvalitet både i form af bedre vandmiljø for overfladevand og mulighed for en bedre beskyttelse af grundvandet. Dette kan ske, hvis projekterne indeholder etablering af vådområder, skovrejsning eller forbud mod sprøjtning af visse arealer.

Den multifunktionelle jordfordeling kan være med til at muliggøre multifunktionelle projekter, som kan påvirke klimatiske faktorer ved reduktion af CO₂ udledning samt binde CO₂.

De kumulative effekter vil afhænge af det eller de multifunktionelle projekter, der gennemføres efter endt jordfordeling. Disse projekters indhold og omfang er endnu ukendte, og der er endnu relativt stor usikkerhed om de forventede indvirkninger på miljøet og deres kumulative effekter.

Samlet set giver ordningen for multifunktionel jordfordeling mulighed for at give samtykke til en række multifunktionelle projekter, som kan føre til positive ændringer i miljøtilstanden på en række miljøfaktorer. Det er endnu ukendt, hvilket indhold og omfang de konkrete multifunktionelle projekter vil have. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

Overvågning

Indvirkninger på miljøet på baggrund af ordningen for multifunktionel jordfordeling vil i betydeligt omfang blive opfanget gennem miljømyndighedernes (kommunerne og de statslige myndigheder) generelle overvågning af miljøet i fx vand- og naturplaner og opfølgninger fastlagt i disse planer.

3. Lovgrundlag og proces for miljøvurdering

Ordningen for multifunktionel jordfordeling er omfattet af krav om miljøvurdering efter lov om miljøvurdering af planer og programmer. Myndigheden skal ifølge § 8 stk. 1, nr. 1 gennemføre en miljøvurdering af planen.

Miljøvurderingen inddrager ordningens overordnede mål og de påtænkte aktiviteter og initiativer og tager samtidig højde for de begrænsninger i ordningens muligheder, der er eksplicit formidlet i ordningen. Miljøvurderingen tager derimod ikke stilling til konkrete miljøpåvirkninger, som kan blive resultatet af en udmøntning af ordningen i projekter. Der er heller ikke med denne miljøvurdering taget stilling til hvorvidt de projekter, der kan opnå samtykke til multifunktionel jordfordeling, skal underkastes en VVM-proces eller på anden vis underkastes regulering i lokalplaner eller andre tilladelser forud for godkendelse.

3.1 Tilgang og metode i miljøvurderingen

Miljøvurderingen gennemføres som en vurdering af, hvorvidt og i hvilket omfang der forventes at være væsentlige indvirkninger på enkelte miljøfaktorer, som er identificeret i afgrænsningsrapporten. I afsnit 3.1.2 er kriterier og indikatorer, som vil ligge til grund for miljøvurderingen, anført.

I miljøvurderingen indgår tillige en vurdering af, hvorvidt ordningen antages at fremme eller udgøre en hindring for realiseringen af miljømålsætninger, som er fastlagt i forskellige lovgivninger, handlingsplaner/strategier på nationalt niveau. De relevante målsætninger, der er indgået i vurderingen, er kortlagt i forbindelse med afgrænsningen.

3.1.1 Geografisk afgrænsning

Ordningen for multifunktionel jordfordeling gælder for hele Danmark. Ordningen afgrænses til projekter i det åbne land ved at jordfordele arealer i det åbne land eller arealer i tilknytning hertil. Det forventes primært at ville være landbrugsjord, der indgår i jordfordelingen, men er ikke begrænset hertil.

3.1.2 Afgrænsning, vurdering og kriterier

I afgrænsningsrapporten er de miljøfaktorer, der sandsynligvis vil blive påvirket af gennemførelsen af ordningens tiltag, identificeret og fastlagt. Afgrænsningsrapporten har været sendt i høring hos de relevante myndigheder, som i dette tilfælde er alle danske kommuner, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Kystdirektoratet, Miljø- og Fødevareministeriets departement, Erhvervsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

I forbindelse med høringen af afgrænsningsrapporten er der indkommet et høringssvar fra Viborg Kommune. Viborg Kommune anmoder om, at det undersøges, hvorledes det kan undgås, at jordfordelingen fører til nedlæggelse af diger og markveje. Viborg kommune ønsker dette undersøgt således, at der fortsat kan være diger i landbrugslandskabet med landskabelig, kulturhistorisk og biologisk værdi (jf. museumsloven) og adgang for offentligheden til markveje (jf. naturbeskyttelsesloven), som giver mulighed for små-ture i det lokale landbrugslandskab.

På denne baggrund fastlægges den endelige afgrænsning til følgende miljøfaktorer:

- Biologisk mangfoldighed, flora og fauna
- Befolkningen og menneskers sundhed
- Jordbund
- Jordarealer
- Vand
- Luft og klimatiske faktorer
- Materielle goder
- Landskab
- Kumulative effekter

I Tabel 3.1 angives de kriterier og indikatorer, der er anvendt ved vurderingen af de sandsynlige miljøpåvirkninger for hver af de relevante miljøfaktorer. Desuden angives det, om vurderingen foretages på et kvalitativt eller kvantitativt grundlag.

De vurderede miljøpåvirkninger kan være såvel positive som negative, idet der først og fremmest fokuseres på forventede ændringer og dernæst på, om en ændring forventes at være positiv eller negativ.

Tabel 3.1 Miljøfaktorer, vurderingskriterier, indikatorer og datagrundlag

Miljøfaktorer	Vurderingskriterier	Indikatorer	Datagrundlag
Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	Påvirkning af biodiversitet	Omfanget af påvirkning af biodiversitet som følge af: - Den ændrede anvendelse af landbrugsjord ved muligheden for etablering af nye multifunktionelle projekter som konsekvens af den multifunktionelle jordfordeling, herunder Natura 2000 og bilag IV-arter, natur og biodiversitet, skovrejsning, økologisk landbrug.	Kvalitative
Befolkningen og menneskers sundhed	Påvirkning af mennesker og deres sundhed	Ændring af menneskers sundhed som følge af: - Den ændrede anvendelse af landbrugsjord ved muligheden for etablering af nye multifunktionelle projekter som konsekvens af den multifunktionelle jordfordeling, som gavner natur, miljø, klima, friluftsliv og landdistriktudvikling	Kvalitative
Jordbund	Påvirkning af jordbundsforhold	Omfanget af påvirkning af jordbundsforhold som følge af: - ændret arealanvendelse som følge af jordfordeling og efterfølgende etablering af multifunktionelle projekter.	Kvalitative
Jordarealer	Ændret prioritering af jordarealer	Omfanget af påvirkning af anvendelsen af jordarealer som følge af:	Kvalitative

		<p>- Ændret anvendelse af jordarealer som følge af jordfordeling og efterfølgende etablering af multifunktionelle projekter.</p> <p>- Landbrugsareal inddrages til bl.a. natur- og miljøformål</p>	
Vand	Påvirkning af grundvand, drikkevandsinteresser og vandmiljø	<p>Omfanget af påvirkning af grundvand, drikkevandsinteresser og vandmiljø:</p> <p>- Den ændrede anvendelse af landbrugsjord ved muligheden for etablering af disse nye multifunktionelle projekter som konsekvens af den multifunktionelle jordfordeling, herunder rent vandmiljø, rent drikkevand, Natura 2000 og bilag IV-arter, natur og biodiversitet, skovrejsning, økologisk landbrug.</p>	Kvalitative
Luft og klimatiske faktorer	Påvirkning af luft og klima	<p>Omfanget af påvirkningen af luft og klima:</p> <p>- Den ændrede anvendelse af landbrugsjord ved muligheden for etablering af disse nye multifunktionelle projekter som konsekvens af den multifunktionelle jordfordeling, herunder rent vandmiljø, rent drikkevand, Natura 2000 og bilag IV-arter, drivhusgasreduktion, klimatilpasning, natur og biodiversitet, skovrejsning, økologisk landbrug.</p>	Kvalitative
Materielle goder	Påvirkning af materielle goder som bygninger, veje mv.	<p>Omfanget af påvirkningen af materielle goder:</p> <p>- Den ændrede anvendelse af landbrugsjord ved muligheden for etablering af disse nye multifunktionelle projekter som</p>	Kvalitative

		konsekvens af den multifunktionelle jordfordeling	
Landskab	Visuel indvirkning på landskabet	<p>Omfanget af visuel påvirkning som følge af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den ændrede anvendelse af landbrugsjord ved muligheden for etablering af disse nye multifunktionelle projekter som konsekvens af den multifunktionelle jordfordeling. 	Kvalitative
Kumulative effekter	Kumulativ påvirkning af miljøet	<p>Omfanget af kumulativ påvirkning som følge af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samspillet mellem den multifunktionelle jordfordeling og det efterfølgende multifunktionelle projekt. - Den kumulative effekt af flere multifunktionelle projekter i samme område. 	Kvalitative

4. Miljøstatus

Biologisk mangfoldighed

Biologisk mangfoldighed, flora og fauna omfatter både beskyttede naturområder og arter samt de økologiske sammenhænge i landskabet, som har betydning for naturværdierne. Arter omfattet af Habitatdirektivets artikel 12 og listet på direktivets bilag IV er beskyttet uanset hvor de forekommer også uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det er arterne selv samt deres yngle- og rasteområder, der er beskyttet. Der har generelt været tale om en tilbagegang i den biologiske mangfoldighed, biodiversiteten, og flere arter er nu listet som truede på den seneste udgave af den danske rødliste. Enkelte arter anses for helt forsvundet fra den danske natur.

Befolkning og sundhed

Forskning har vist, at friluft aktiviteter og naturoplevelser er vigtige for befolkningens velbefindende. Der er således påvist en sammenhæng mellem stress og afstanden til nærmeste grønne område. Nyeste forskning har også påvist, at naturen kan have en potentiel positiv effekt på depression. Friluft aktiviteter og naturoplevelser kan således fremme folkesundheden helt generelt.

Der er mange forskellige grunde til menneskets færden i naturen. Størsteparten af de besøgende kommer dog for at opleve naturen/landskabet og motionere. Andelen af friluftsfaciliteter som afmærkede ruter, naturovernatningsmuligheder, bål- og oplevelsespladser mm. er i de sidste 10 år steget betydeligt for at muliggøre en øget anvendelse af natur og landskab. Natur og skov er de arealer, der anvendes mest til motion, hvorfor naturområder spiller en stor rolle for de motionerende.

Befolkning og menneskers sundhed påvirkes i stigende grad af de risici og uhygiejniske forhold der bliver en følge af klimaforandringerne skybrud og lejlighedsvis oversvømmelser. Nedbøren i Danmark er steget jævnt siden målingerne begyndte i 1870. Således er den årlige nedbør steget med ca. 100 mm fra 1873 til 2012. Det forventes, at der ligeledes vil være en stigning på knap 100 mm i forventede nedbørsmængder i de kommende 100 år. Hertil kommer, at nedbørsmønstrene er ændret således, at der falder mere nedbør som ekstreme regnvejrs hændelser (skybrud).

Jordbund

Jordbundsforholdene i Danmark er i høj grad dannet under sidste istid. De forskellige jordbundsforhold i Danmark dannede i 1975-80 grundlag for Den Danske Jordklassificering der opdeler jordbunden i en række jordtyper.

Jordbunden er det øverste lag af de geologiske udgangsmaterialer. Den består af en blanding af mineralske partikler (ler, silt, sand, grus og sten), organisk stof (levende organismer og dødt organisk stof – tilsammen jord. Hertil kommer luft og vand i varierende forhold.

Jordbunden påvirkes af klimatiske forhold, vegetation, de levende organismer i jorden, terræn, tid og arealanvendelse herunder menneskelig påvirkning fx landbrug.

Jordarealer

Landbruget optager over halvdelen (62%) af det samlede areal i Danmark. Skov og hede udgør ca. 16%, og sø, eng og mose udgør 7%. Andelen af økologisk landbrugsjord er fortsat stigende og er steget fra ca. 40.000 ha i 1994 til ca. 180.000 ha i 2012. Flere af Danmarks mest truede og værdifulde naturtyper som overdrev, strandenge og ferske enge er afhængige af ekstensiv landbrugsdrift. Dette kan være græsning med kreaturer eller høslæt.

Dræning og dyrkning af lavbundsarealer har medført, at andelen af vådområder er blevet reduceret. En del lavtliggende landbrugsjorde er de seneste 30 år blevet ekstensiveret og vådlagt. Visse steder er der dog store udfordringer forbundet med at vådlægge lavbundsarealer, hvis der f.eks. ligger beboelse eller infrastruktur, som kan påvirkes af vådlægningen.

Vand

Flere danske søer er stærkt påvirket af næringsstofftilførsel. En indsats i forhold til spildevand har dog gjort, at der er sket en forbedring i både sigtedybden og biodiversiteten i de fleste indre vandløb og søer. Ligeledes er andelen af vandløb med ringe eller dårlig tilstand reduceret gennem de seneste 20 år. Der er dog fortsat behov for indsatser, der kan forbedre vandløbenes økologiske tilstand, både hvad angår vandløbenes fysiske forhold og tilførsel af næring.

Tilførslen af kvælstof til grundvandet er stadig for stor, selvom nitratinholdet er faldende. Det er derfor fortsat en udfordring at overholde drikkevandskravene i store dele af grundvandet i Danmark. Nitrat i grundvandet stammer hovedsagelig fra kvælstofudvaskning fra landbrugsarealer. Selv lave koncentrationer af nitrat i grundvand kan ved udstrømning til overfladevand resultere i eutrofiering af vandmiljøet. Høje koncentrationer af nitrat i drikkevand kan være sundhedsskadeligt.

Luft og klimatiske faktorer

Koncentrationen af CO₂ og andre drivhusgasser i atmosfæren er stigende. For at undgå yderligere drivhuseffekt og forandringer i klimaet er det nødvendigt at reducere udledningen af drivhusgasser. CO₂ er den mest dominerende af drivhusgasserne. Danmarks udledning af drivhusgasser er dog faldende. Fra 1990 til 2011 er udledningen således faldet med 18 %. Regeringen har med klimaloven indført et krav om, at faldet frem til 2030 skal være på 70 % i forhold til udledningen i 1990.

Det forventes, at der fremover vil være mere ekstremvejr med flere storme, kraftig nedbør med oversvømmelser og stigninger i havvandsniveauet. I Danmark er den gennemsnitlige årsmiddeltemperatur steget med 1,5° C i perioden 1873-2012. Ligeledes viser målinger, at årsnedbøren er steget med ca. 100 mm fra 1870'erne til i dag. Dette sker samtidig med, at mere ekstremregn forekommer, hvor store mængder (mere end 60 mm regn) falder inden for 24 timer.

Materielle goder

Beskyttelse af bl.a. ejendomme mod ekstreme vejrhændelser som storme, kraftig regn og oversvømmelser har vist sig stigende nødvendigt. Nedbøren i Danmark er steget jævnt siden målingerne begyndte i 1870. Således er den årlige nedbør steget med ca. 100 mm fra 1873 til 2012. Det forventes, at der ligeledes vil være en stigning på knap 100 mm i forventede nedbørsmængder i de kommende 100 år. De stigende regnmængder, og øgede antal kraftige regnskyl(skybrud) har også medført stigende grundvand og stigende vandmængder i de danske åer.

Landskab

Danmarks landskab er udpræget kulturlandskab. Landskabet udgøres af en mosaik af landbrugsarealer, skovområder, byer, infrastrukturanlæg som veje og jernbaner, vådområder, vandløb og kyststrækninger. Størstedelen af landskabet er domineret af landbrugsarealer.

4.1 0-alternativet

0-alternativet er i denne sammenhæng fastlagt som den udvikling, der kan forventes, hvis den planlagte ordning for multifunktionel jordfordeling ikke implementeres.

0-alternativet udgør sammenligningsgrundlaget for miljøvurderingen. Den foreslåede ordning holdes således op mod den nuværende miljøstatus i beskrivelsen af de forventede ændringer i miljøtilstanden.

5. Vurdering – miljømålsætninger

Miljøvurderingen af ordningen for multifunktionel jordfordeling bygger på en vurdering af, hvorvidt ordningen kan antages at fremme eller udgøre en hindring for opnåelsen af miljømålsætninger, som er fastlagt i lovgivning, andre programmer eller politikker, som kan blive berørt af ordningens initiativer.

Ved en gennemgang af lovgivninger, strategier og handlingsplaner, der kan tænkes at indeholde målsætninger og retningslinjer relevante for bedømmelsen af miljøpåvirkninger, er målsætninger listet i Tabel 5.1 blevet kortlagt som relevante for miljøvurderingen.

Tabel 5.1 Relevante miljømålsætninger som indgår i rammesætningen omkring miljøvurderingen

Emne	Målsætning	
Befolkningen og menneskers sundhed	Vandforsyningslovgivningen. EU-forordningen om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissioner. Landdistriktsudvikling.	Ordningen for multifunktionel jordfordeling har til formål, gennem det multifunktionelle projekt, at fremme formålene med de angivne lovgivninger og strategier.
Vand	Vandplanerne. Vandforsyningslovgivningen.	Ordningen for multifunktionel jordfordeling har til formål, gennem det multifunktionelle projekt, at fremme formålene med de angivne lovgivninger og strategier.
Biodiversitet	Miljømålslovgivningen (Natura 2000). Artsfredningsbekendtgørelsen (Bilag IV-arter). Rådets forordning om invasive arter. Naturbeskyttelsesloven. Økologilovgivningen.	Ordningen for multifunktionel jordfordeling har til formål, gennem det multifunktionelle projekt, at fremme formålene med de angivne lovgivninger og strategier.
Jordbund	EU-forordningen om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissioner. Lovgivning om oversvømmelsesrisiko. Naturbeskyttelsesloven. Økologilovgivningen.	Ordningen for multifunktionel jordfordeling har til formål, gennem det multifunktionelle projekt, at fremme formålene med de angivne lovgivninger og strategier.
Jordarealer	Vandplanerne. Vandforsyningslovgivningen. Miljømålslovgivningen (Natura 2000). Artsfredningsbekendtgørelsen (Bilag IV-arter). Rådets forordning om invasive arter. Naturbeskyttelsesloven. Lovgivning om oversvømmelsesrisiko Økologilovgivningen. Arrondering.	Ordningen for multifunktionel jordfordeling har til formål, gennem det multifunktionelle projekt, at fremme formålene med de angivne lovgivninger og strategier.

Luft og klimatiske forhold	<p>EU-forordningen om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissioner.</p> <p>Vandplanlægningsloven.</p> <p>Lovgivning om oversvømmelsesrisiko.</p> <p>Vandplanerne.</p> <p>Vandforsyningslovgivningen.</p> <p>Miljømålslovgivningen (Natura 2000). Artsfredningsbekendtgørelsen (Bilag IV-arter).</p> <p>Rådets forordning om invasive arter.</p> <p>Naturbeskyttelsesloven.</p> <p>Økologilovgivningen.</p>	<p>Ordningen for multifunktionel jordfordeling har til formål, gennem det multifunktionelle projekt, at fremme formålene med de angivne lovgivninger og strategier.</p>
Kumulative effekter	<p>Miljømålslovgivningen.</p> <p>Vandplanlægningsloven.</p>	<p>Ordningen for multifunktionel jordfordeling har til formål, gennem det multifunktionelle projekt, at fremme formålene med de angivne lovgivninger og strategier.</p>

6. Miljøvurdering

6.1 Vurdering af de enkelte miljøfaktorer

I de følgende afsnit gennemgås indvirkninger fra ordningen for multifunktionel jordfordeling på de miljøfaktorer, som på grundlag af afgrænsningen af miljøvurderingen kan antages at kunne blive påvirket af ordningens implementering.

Det forudsættes i ordningen og i miljøvurderingen af ordningen, at de konkrete multifunktionelle projekter, som den multifunktionelle jordfordeling skal være med til at muliggøre, gennemføres i overensstemmelse med gældende relevant lovgivning, planlægning og godkendelser.

6.1.1 Biologisk mangfoldighed, flora og fauna

Jordfordeling, og de efterfølgende multifunktionelle projekter har til hensigt at ændre arealanvendelsen fra især landbrugsdrift til natur, hvilket kan have en påvirkning på den biologiske mangfoldighed, flora og fauna. Det vurderes, at den påvirkning, der måtte opstå, er positiv, idet udlægning af tidligere landbrugsarealer til naturformål over tid vil føre til en større biologisk mangfoldighed på arealet. Afhængig af det enkelte projekts karakter vil denne positive påvirkning kunne være større eller mindre.

Den biologiske mangfoldighed kan blive gavnet af tiltag, som reducerer udledning af næringsstoffer ved at mindske kvælstof- og fosfortilførslen til følsomme områder. Dette kan være et tiltag, som understøttes i det multifunktionelle projekt bl.a. ved at skabe renere vandmiljø. Herunder kommer bl.a. udtag af vådområder og lavbundsarealer. Etablering af vådområder og udtag af lavbundsarealer vil generelt skabe flere levesteder end de eksisterende landbrugsjorder. Der vil opstå nogle våde områder, som danner rammen for et mere varieret dyre- og planteliv, og den biologiske mangfoldighed vil derfor gavnles af etableringen af vådområder og lavbundsprojekter.

Projekterne kan ligeledes indeholde tiltag, som mindsker brugen af pesticider, hvilket også kan gavne den biologiske mangfoldighed, flora og fauna ved at reducere effekten fra monokulturfgrøder samt øge artsdiversiteten i læhegn og sprøjtefrizoner. Projekterne, som modtager samtykke til en multifunktionel jordfordeling, har mulighed for at understøtte økologisk landbrugsproduktion bl.a. ved at øge det økologiske dyrkningsareal, hvilket lokalt kan gavne den biologiske mangfoldighed, flora og fauna. Økologisk produktion bygger på et forbud mod anvendelsen af pesticider, som vil medføre en positiv indvirkning på den biologiske mangfoldighed i randzoner, sprøjtefrie zoner, læbælter og andre marknære småbiotoper. Stigning i det økologiske areal kan på sigt have positive indvirkninger på den biologiske mangfoldighed. Dette sker ved en begrænsning af pesticidbrug, som medfører et forbedret levegrundlag i mark og hegn for flere arter end ved konventionelt dyrkede marker.

Den multifunktionelle jordfordeling kan være med til at muliggøre multifunktionelle projekter, hvor skovrejsning understøttes. Etablering af skov vurderes at gavne den biologiske mangfoldighed væsentligt. Etablering af skov, som er det mest artsrige habitat, vil skabe levevilkår for en lang række dyre- og plantearter samt øge den biologiske mangfoldighed i området.

Den multifunktionelle jordfordeling kan muliggøre multifunktionelle projekter, som kan have til formål at skabe bedre vilkår i Natura2000 områder, for bilag IV-art samt generelt for natur og biodiversitet herunder bl.a. gennem naturpleje. Græsning eller slæt skaber lysåben natur, som indeholder nogle af de mest sjældne arter i Danmark. Pleje af græs- og naturarealer vurderes derfor at have en positiv indvirkning på den biologiske mangfoldighed, flora og fauna ved at skabe levesteder for arter som kræver lysåben natur.

Samlet set forventes det, at programmet kan bidrage til en bedre beskyttelse af den biologiske mangfoldighed, flora og fauna i landdistrikterne. Om dette i sig selv er tilstrækkeligt til at sikre at den igangværende tilbagegang for biologisk mangfoldighed og indvirkning på flora og fauna er dog tvivlsomt. Der bør dog ikke være tvivl om, at

programmets initiativer i et vist omfang fokuserer på at sikre en bedre beskyttelse af den biologiske mangfoldighed, flora og fauna, når denne indsats ses i lyset af den eksisterende praksis i landdistrikterne.

Den multifunktionelle jordfordeling har mulighed for, som en del af det multifunktionelle projekt, at forbedre arrondering på landbrugsejendomme. Dette kan i nogle tilfælde føre til en nedlæggelse af læhegn og diger, som ikke er beskyttet under anden lovgivning, for at opnå store effektive marker. Dette er påpeget i høringssvaret fra Viborg kommune. Dette kan have en negativ påvirkning på biologisk mangfoldighed, flora og fauna, da nogle af disse læhegn og diger udgør levesteder eller spredningskorridorer for dyr og planter. Det vurderes at være af mindre og lokal i omfang, men vil afhænge af de enkelte projekter, bl.a. kvaliteten af læhegn og diger samt tiltag i projekterne til at gøre op for denne effekt fx ved plantning af andre hegn mv.

Effekten af projekterne, som muliggøres gennem jordfordelingen, vurderes generelt at være positiv. Det er vanskeligt at sige noget om omfanget af denne virkning, da de konkrete projekter og deres indhold er ukendte. Det er overordnet set projekterne, som er forudsætningen for jordfordelingen, der kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

6.1.2 Befolkningen og menneskers sundhed

Jordfordeling, og de efterfølgende multifunktionelle projekter har bl.a. til hensigt at ændre arealanvendelsen fra især landbrugsdrift til arealer med natur og rekreative muligheder, hvilket kan have en påvirkning på befolkningen og menneskers sundhed. Undersøgelser har vist, at adgang til natur har betydning for den mentale sundhed, hvorfor øgede naturarealer kan bidrage positivt til folkesundheden. Derudover vil øgede rekreative muligheder kunne medføre mere motion og derfor have en positiv indflydelse på befolkningens fysiske sundhed. Friluftsliv og adgang til natur har vist sig at være vigtigt for den menneskelige sundhed. Især skov er populært til aktiviteter associeret til friluftsliv. Etablering af mere skov kan derfor øge arealet og tilgængeligheden til skovområder og derfor være til gavn for menneskelig sundhed. Forbedret arrondering af landbrugsejendomme kan i visse tilfælde medføre, at markveje bliver unødvendige og nedlægges, som påpeget i Viborg kommunes høringssvar. Dette kan måske føre til mindre muligheder for at færdes i det åbne land og derfor have en negativ påvirkning på rekreative muligheder. Denne negative påvirkning vurderes dog i stort omfang at blive opvejet af mulighederne for at forbedre eksisterende rekreative muligheder samt anlæg af nye.

De multifunktionelle projekter, som den multifunktionelle jordfordeling skal hjælpe med at muliggøre, kan understøtte landdistriktsudvikling. Tiltag til gavn for udviklingen i landdistrikterne kan være med til at gøre landområder mere attraktive og forbedre levevilkår for befolkningen i landdistrikterne. Det vurderes dermed at være mulighed for en positiv påvirkning af befolkningen.

Den multifunktionelle jordfordeling og de konkrete multifunktionelle projekter har til hensigt bl.a. at give mulighed for klimatilpasning, hvilket også kan have en indvirkning på befolkningen og menneskers sundhed. Befolkning og menneskers sundhed påvirkes i stigende grad af de risici og uhygiejniske forhold, der kan opstå som følge af klimaforandringerne skybrud og lejlighedsvis oversvømmelser af bl.a. kloakker. Klimatilpasning med vandparkeering mv. kan derfor bidrage positivt til menneskers sundhed.

Da omfanget af projekterne og deres indhold ikke er kendt, er det uvist om, og i hvilket omfang disse positive påvirkninger vil indtræde. Det er overordnet set projekterne, der kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

6.1.3 Jordbund

Jordfordeling og de efterfølgende multifunktionelle projekter kan indvirke på jordbundsforholdene ved ændret arealanvendelse, fx når landbrugsjord omlægges til ekstensiv drift og/eller natur. For eksempel ved vådlægning og ophør af jordbearbejdning af et areal vil det organiske materiale i jorden kunne opbygges over tid og dermed positivt påvirke jordbundens opbygning. Da omfanget af projekterne og deres indhold ikke er kendt, er det uvist om,

og i hvilket omfang denne effekt vil indtræde. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

6.1.4 Jordarealer

Jordfordelingen og det projekt, som det skal muliggøre, kan gennem ændret arealanvendelse have en påvirkning på jordarealerne. Hvis landbrugsarealer tages ud af drift og omlægges til fx natur, kan det have en positiv påvirkning på de arealer, som i dag er truede. Derudover kan der ske en ændring i arealanvendelsen fra produktionsjord til fx vandparkering eller vedvarende energianlæg.

Den multifunktionelle jordfordeling kan hjælpe med at muliggøre multifunktionelle projekter, hvor skovrejsning indgår. Skovrejsning vil medføre indvirkninger på arealanvendelsen, idet der forventes at ske omlægning fra produktionsjord til skovbrug. Dette vil styrke den arealanvendelsesmæssige diversitet i landdistrikterne.

Hvis de multifunktionelle projekter, som muliggøres med en multifunktionel jordfordeling, indeholder etablering af vådområder, kan dette have en påvirkning på jord og arealanvendelse. Arealanvendelsen kan gå fra landbrugsjord eller lavbundsareal til vådområde, som ændrer arealanvendelsen væsentligt.

De multifunktionelle projekter, som den multifunktionelle jordfordeling er med til at muliggøre, må formodes at have en påvirkning på arealanvendelse, da dette er central for, at projektet kan understøtte mange af de nationale interesser. Det må formodes typisk at være en ændring fra landbrugsjord til andre formål. Påvirkningen er dog ukendt, da de konkrete projekternes indhold og omfang er ukendte. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

6.1.5 Vand

Den multifunktionelle jordfordeling kan muliggøre projekter, som ønsker at forbedre drikkevandet og vandmiljøet. En ændring af arealanvendelse ved anlæg af vådområder og lavbundsarealer kan have en positiv påvirkning på vandmiljøet i søer, åer og indre fjorde ved at fjerne kvælstof og fosfor fra vandet.

En ændring i arealanvendelse med forbud mod brug af pesticider mv. kan nedbringe nedslivningen af pesticider og derved gavne grundvandsforekomster, der ellers er belastet af forurening fra pesticider. Dermed kan de multifunktionelle projekter, som muliggøres af den multifunktionelle jordfordeling, være med til at bidrage til en forbedring af kvaliteten af grundvandet.

Beskyttelse af vandmiljøet kan påvirkes positivt, hvis de multifunktionelle projekter, som den multifunktionelle jordfordeling kan være med til at muliggøre, fokuserer på økologisk landbrug herunder at øge det økologiske areal. Ved økologisk landbrug anvendes ikke pesticider, og grundvandsressourcen er derfor ikke i fare for forurening.

Muligheden for at inddrage skovrejsning i det multifunktionelle projekt, som hjælpes gennemført gennem en multifunktionel jordfordeling, forventes ligeledes at medføre en positiv indvirkning på vandmiljøet, da arealer med skov generelt forventes at fortrænge almindelig markjord. Dette kan styrke grundvandsdannelsen og -beskyttelsen i de områder, hvor der rejses skov.

Omfanget af den positive påvirkning afhænger af de enkelte konkrete projekter og deres indhold og udformning, som er ukendt. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

6.1.6 Luft og klimatiske faktorer

Jordfordeling og de efterfølgende multifunktionelle projekter giver mulighed for, at den ændrede arealanvendelse kan påvirke luft og klima. Som direkte følge af jordfordelingen og den ændrede arrondering af landbrugsejendomme kan der blive tale om ændrede trafikmønstre for lodsejernes kørsel til og fra hans/hendes marker. En forbedret arrondering for de enkelte bedrifter kan medføre et mindre kørselsbehov mellem de enkelte jordlodder, med deraf følgende mindre udledning af drivhusgasser og partikler.

Desuden kan de enkelte multifunktionelle projekter understøtte klimatilpasning og reduktion af drivhusgasser ved bl.a. udtagning af lavbundslande og plantning af skov. Skovrejsning vil medføre en virkning på arealernes evne til at absorbere CO₂. En omlægning af produktionsarealer til skov vil tilføre den samlede arealmasse en CO₂ absorptionskapacitet, som erstatter arealer, der som udgangspunkt antages at have en nedsat eller ingen absorptionskapacitet. Udtagning af lavbundslande og vådområder vil medføre en reduktion i udledning af drivhusgasser fra disse arealer, når de permanent eller periodevis vådgøres og nedbrydningen af det organiske materiale i jorden bremses.

Det vurderes, at påvirkningen på luft og klimatiske forhold samlet set vil være positiv såsom en reduktion i udledningen af drivhusgasser og optag af CO₂ i jorden. Dog kendes omfanget og indholdet af de konkrete projekter ikke, hvorfor der endnu er relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

6.1.7 Materielle goder

Jordfordelingen kan muliggøre projekter, som indeholder klimatilpasning. Klimatilpasning kan have en positiv påvirkning på materielle goder, da et af formålene bl.a. kan være at beskytte materielle goder som bygninger, veje, anlæg mv. fra oversvømmelse og ødelæggelse. I hvilket omfang, ordningen vil påvirke materielle goder, afhænger af udformningen af de enkelte projekter, som endnu er ukendt. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet.

6.1.8 Landskab

Den ændrede arealanvendelse som følge af jordfordeling og de efterfølgende multifunktionelle projekter kan medføre en visuel ændring af landskabet, idet landbrugsarealer overgår til naturarealer. Idet det danske landskab overvejende er præget af landbrugsarealer, vil en øget udlægning af landbrugsarealer til naturarealer føre til et landskab med større visuel variation. Generelt forventes vådområder, udtag af lavbundsarealer og naturarealer med fx rydning og naturpleje at have positiv indvirkning på den landskabelige oplevelse og kan lokalt forekomme som en væsentlig ændring afhængig af størrelse og placering. Ligeledes kan rydning af tilgroede arealer åbne op for landskabet og skabe bedre udsigt og kan i visse tilfælde have væsentlig virkning på den generelle landskabsopfattelse.

Udlæg af arealer til vedvarende energi, diger samt forbedret arrondering kan ligeledes have en påvirkning af de landskabelige værdier. Afhængig af størrelse og udformning af diger eller anlæg til vedvarende energi kan det skærme udsynet og derved ændre i de landskabelige karakterer. Det er ikke muligt på dette tidspunkt at bedømme, hvorvidt ændringerne vil være væsentlige i forhold til landskabsoplevelsen, da de konkrete projekter og deres indhold ikke er kendte.

Da de konkrete projekter endnu er ukendte i forhold til indhold og omfang, er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på de landskabelige værdier.

6.1.9 Kumulative effekter

De kumulative effekter vil afhænge af det eller de multifunktionelle projekter, der gennemføres efter endt jordfordeling. Disse projekters indhold og omfang er endnu ukendte. Derfor er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet og deres kumulative effekter.

6.1.10 Samlet konklusion

Vurderingen af det forslåede ordningens indvirkninger på miljøet viser, at der kan forventes en række positive virkninger på miljøet. Ordningen er præget af at sammentænke en række tværgående krav og ønsker i den generelle miljø- og naturbeskyttelsespolitik. Påvirkningen af miljøet vil dog afhænge af indholdet i de enkelte projekter og omfanget heraf.

6.2 Fremtidig tilstand

Hvis ordningen for multifunktionel jordfordeling ikke implementeres, vil de ovenfor nævnte beskrevne miljøpåvirkninger ikke indtræde eller vil indtræde senere.

7. Overvågning

På baggrund af miljøvurderingen af ordningen er der endnu relativt stor usikkerhed om omfanget af og den geografiske lokalisering af de forventede indvirkninger på miljøet. Det forventes dog, at de fleste forhold vil blive opfanget gennem miljømyndighedernes (kommunerne og de statslige myndigheder) generelle overvågning af miljøet i fx vand- og naturplaner og opfølgningen fastlagt i disse planer.

Der er planlagt en midtvejs- samt en slutevaluering af ordningen. Det forventes at disse evalueringer i et givent omfang også vil omfatte ordningens virkning på miljøet, som det udmønter sig i de konkrete projekter.



Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk